

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 707/2017-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. novembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], t. č. v Ústave na výkon väzby [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Milošom Kaščákom, advokátska kancelária, Kalinčiakova 10, Vranov nad Topľou, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Tos 20/2017 zo 6. septembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. októbra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 Tos 20/2017 zo 6. septembra 2017.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 0 Tp 65/2015 z 5. apríla 2015 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 9 Tpo 8/2015 z 28. apríla 2015 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku s tým, že mu väzba začala plynúť 2. apríla 2015.

3. Sťažovateľ 15. júna 2017 podal žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu a ponúkol ako náhradu za väzbu svoj písomný sľub podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Žiadosť zopakoval písomne 1. augusta 2017, keďže o predchádzajúcej žiadosti nebolo ešte rozhodnuté.

4. Uznesením okresného súdu č. k. 1 T 175/2015-1175 zo 16. augusta 2017 bola žiadosť o prepustenie z väzby zamietnutá a okresný súd písomný sľub sťažovateľa neprijal.

Proti uvedenému uzneseniu podal sťažovateľ na neverejnom zasadnutí priamo do zápisnice sťažnosť.

5. Uznesením krajského súdu č. k. 7 Tos 20/2017-1194 zo 6. septembra 2017 bola sťažnosť podaná sťažovateľom zamietnutá.

6. Podľa názoru sťažovateľa konaním (postupom) okresného súdu a krajského súdu došlo k porušeniu jeho označených práv v súvislosti s nedodržaním požiadavky na prednostné a urýchlené rozhodovanie o väzbe.

Za porušenie označených práv považuje sťažovateľ konkrétne to, že všeobecné súdy rozhodovali o jeho žiadosti o prepustenie z väzby takmer 4 mesiace (správne má byť zrejme takmer 3 mesiace, pozn.), a to od 15. júna 2017 do 6. septembra 2017. Postup všeobecných súdov preto podľa sťažovateľa nerešpektoval požiadavku prednostného a urýchleného rozhodovania o väzbe. Sťažovateľ poukazuje v tejto súvislosti na niektoré rozhodnutia ústavného súdu (napr. III. ÚS 255/03, III. ÚS 345/06, II. ÚS 353/06), podľa ktorých požiadavke neodkladnosti a urýchlenosti rozhodovania o väzbe nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni dobu jedného mesiaca, ale ani nečinnosť trvajúca týždne.

Ďalej sťažovateľ zdôrazňuje, že podľa slovenského práva v prípade dlhšie trvajúcej väzby musia byť splnené štyri podmienky. Po formálnej stránke musí existovať uznesenie o vznesení obvinenia, po materiálnej stránke sa vyžaduje existencia kvalifikovaného podozrenia zo spáchania skutku, za ktorý je vznesené obvinenie, musí existovať niektorý z väzobných dôvodov, a napokon musí byť splnená podmienka, aby orgány činné v trestnom konaní a súd postupovali vo veci samej s osobitnou starostlivosťou a urýchlením. Absencia čo i len jednej zo štyroch uvedených podmienok dlhšie trvajúcej väzby vyvoláva podľa sťažovateľa následok, že obžalovaný musí byť ihneď prepustený na slobodu. V predmetnej trestnej veci všeobecné sudy nepostupovali s osobitnou starostlivosťou nielen čo sa týka rozhodovania o väzbe sťažovateľa, ale ani vo veci samej.

6.1 Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 6.9.2017, č.k. 7Tos/20/2017-1194 porušené boli.

Uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 6.9.2017, č.k. 7Tos/20/2017-1194 zrušuje.

Prepúšťa sťažovateľa ihneď na slobodu.

Krajský súd v Prešove je povinný zaplatiť sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 5.000,- Eur do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania na účet právneho zástupcu sťažovateľa do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

7. Z uznesenia okresného súdu č. k. 1 T 175/2015-1175 zo 16. augusta 2017 vyplýva, že ním bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby a zároveň nebol prijatý jeho sľub a ani väzba nebola nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku.

Podľa konštatovania okresného súdu sťažovateľ písomnou žiadosťou z 9. júna 2017 požiadal o prepustenie z väzby a navrhol nahradiť ju písomným sľubom, prípadne aj uložením obmedzení a povinností uvedených v § 82 ods. 1 Trestného poriadku. Sťažovateľ túto žiadosť odôvodnil hlavne dĺžkou dosiaľ vykonanej väzby. Dňa 1. augusta 2017 bola okresnému súdu doručená aj ďalšia žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby, v ktorej namietal, že o jeho skoršej žiadosti dosiaľ nebolo rozhodnuté.

8. Z uznesenia krajského súdu č. k. 7 Tos 20/2017-1194 zo 6. septembra 2017 vyplýva, že ním bola zamietnutá sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 1 T 175/2015 zo 16. augusta 2017.

Podľa konštatovania krajského súdu sťažovateľ podal ihneď po vyhlásení uznesenia okresného súdu 16. augusta 2017 sťažnosť, ktorú neskôr elektronickým podaním aj písomne prostredníctvom obhajcu odôvodnil. Okrem toho sťažovateľ vlastným písomným podaním odôvodnil sťažnosť aj tým, že žiadosť o prepustenie z väzby podal 9. júna 2017, no okresný súd podľa jeho názoru o nej nerozhodol v stanovenej 30-dňovej lehote, proti čomu podal sťažnosť 31. júla 2017, ktorú však okresný súd nebral do úvahy. Odkazujúc na judikatúru ústavného súdu poukázal na to, že ak rozhodnutie o väzbe nie je vydané do uplynutia lehôt ustálených judikatúrou ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (jeden mesiac pre prvostupňové konanie a niečo vyše mesiac pre druhostupňové konanie), potom po tejto dobe, teda po približne 5 až 6 týždňoch od podania žiadosti o prepustenie z väzby, už nemožno väzbu považovať za súladnú s ústavou. Navrhol preto, aby krajský súd zrušil uznesenie okresného súdu a prepustil ho z väzby za súčasného prijatia jeho písomného sľubu, nariadenia dohľadu probačného a mediačného úradníka a nariadenia kontroly technickými prostriedkami na určenie jeho polohy a pohybu.

Podľa názoru krajského súdu dôvodom na prepustenie sťažovateľa z väzby nie sú námietky proti dĺžke rozhodovania o jeho žiadosti o prepustenie z väzby. Podľa doterajšej ustálenej judikatúry ústavného súdu požiadavke prednostného a urýchleného rozhodovania vo väzobných veciach v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 4 dohovoru v zásade nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale len na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca ani nečinnosť trvajúca niekoľko týždňov. Konanie na okresnom súde

trvalo do predloženia spisu krajskému súdu 2 mesiace a 15 dní. Krajský súd rozhodol o sťažnosti podanej sťažovateľom proti uzneseniu okresného súdu po 6 dňoch od predloženia spisu okresným súdom. Podľa názoru krajského súdu tieto časové súvislosti síce vo všeobecnej rovine svedčia o uplynutí dlhšieho času pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa, než ktorý je ustálenou judikatúrou chápaný pre rozhodovanie o väzbe ako akceptovateľný (t. j. doba jedného mesiaca na jednom stupni súdu), avšak po zohľadnení ostatných relevantných skutočností týkajúcich sa prípadu ich nemožno hodnotiť ako súvislosti, ktoré by prekročili uznané limity pre urýchlené rozhodovanie o žiadosti o prepustenie z väzby. Pre posúdenie otázky primeranosti doby trvania rozhodovania o žiadosti sťažovateľa je nevyhnutné zohľadniť nielen časové vymedzenie trvania rozhodovania, ale aj plynulosť konania súdu, charakter trestnej činnosti, s tým súvisiacu maximálnu dobu väzby a v neposlednom rade aj hroziaci trest, ktorý musí zodpovedať podstate väzby, ktorou je obmedzenie osobnej slobody obvineného. Po podaní žiadosti o prepustenie z väzby okresný súd 28. júna 2017 vykonal hlavné pojednávanie, avšak plánovanému výsluchu zabránila neprítomnosť členky senátu. Hlavné pojednávanie nariadené na 26. júl 2017 muselo byť odročené pre neprítomnosť obhajcu sťažovateľa. O žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby okresný súd rozhodol 16. augusta 2017, a to potom, čo vykonal výsluch sťažovateľa. Uznesenie bolo sťažovateľovi doručené 24. augusta 2017 a spis bol predložený krajskému súdu 31. augusta 2017.

III.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

11. Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko

odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

13. Z pohľadu ústavného súdu je potrebné predovšetkým po skutkovej stránke konštatovať, že podľa údajov, ktoré sťažovateľ ústavnému súdu poskytol, resp. ktoré vyplývajú z listinných dôkazov ním predložených, sťažovateľ požiadal písomnou žiadosťou z 9. júna 2017 o prepustenie z väzby a táto žiadosť bola okresnému súdu doručená 15. júna 2017. Keďže okresný súd o žiadosti nekonal, podal sťažovateľ novú žiadosť doručenu okresnému súdu 1. augusta 2017. Okresný súd o žiadosti rozhodol 16. augusta 2017, jeho uznesenie bolo sťažovateľovi doručené 24. augusta 2017 a spis bol okresným súdom predložený krajskému súdu na rozhodnutie o riadnom opravnom prostriedku 31. augusta 2017. Konanie na okresnom súde preto trvalo 2 mesiace a 15 dní. Krajský súd rozhodol o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu 6. septembra 2017, teda do 6 dní od vtedy, čo mu bol spis z okresného súdu predložený. Spis bol vrátený okresnému súdu 22. septembra 2017.

14. Sťažovateľ (ako to vyplýva z navrhovaného znenia nálezu – tzv. petitu) namieta porušenie označených článkov ústavy a dohovoru *iba krajským súdom*, a to predovšetkým tým, že konanie o jeho žiadosti o prepustenie z väzby nebolo urýchlené v zmysle judikatúry, na ktorú v sťažnosti poukázal.

Podľa názoru ústavného súdu opravné konanie na krajskom súde, ktoré trvalo od 31. augusta 2017 do 22. septembra 2017, teda 22 dní, treba považovať z hľadiska rýchlosti konania za zodpovedajúce kritériám vyplývajúcim z ústavy a dohovoru, a to v zmysle judikatúry, na ktorú sťažovateľ inak v sťažnosti správne poukazuje.

Konanie na okresnom súde trvalo 2 mesiace a 15 dní (od 15. júna 2017, keď žiadosť o prepustenie z väzby došla okresnému súdu, do 31. augusta 2017, keď bol spis predložený krajskému súdu s cieľom rozhodnutia o sťažnosti).

Vzhľadom na to, že sťažovateľ porušenie jeho práva na urýchlené rozhodnutie o ďalšom trvaní väzby v konaní vedenom okresným súdom v podanej sťažnosti (podľa

znenia petitu, z ktorého ústavný súd vychádza) nenamietal, nie je ani potrebné zaoberať sa dĺžkou prvostupňového konania.

15. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. novembra 2017